

סא:

וּלְאַחַר שִׁיפְרָקוּ הָלוֹיִם אֶת הַמִּשְׁכָּן, אצל המזבח וקלעי החצר במקומן אצל נסע מכל וכל אין ממנה שכינה קיים לגבי קדשי קדשים כדפרי' ולחס הפנים נפסל ציונא כדאמר התם^[א] צמסולק מסדור השלחן דכ"ע לא פליגי דנפסל ציונא ועוד דאי נפרק מכל

וכל מיפוק לי דמיפסל מטעם פגימת המזבח וא"ת ובמנחות (דף נה.) אמאי תלי טעמא ציונא בלחס הפנים מיפוק לי משום פגימת המזבח ואי כו חזרו והעמידו צו ציוס ואז יאכלוהו הא כיוון שנדחה אינו חוזר ונראה לאכול וכ"ת (ט) חד מתני טעמי נקט א"כ היכי דייק התם ש"מ יש סילוק מסעות בלילה דאי ס"ד ציוס מאי איריא משום יונא מיפוק לי דאיפסול ליה בלניה וי"ל דודאי סילוק מסעות פוסל או משום יונא או משום פגימת המזבח והתם דייק אס היה נפסל משום לינה קודם סילוק מנאלא דלא היה המסע פוסל: **אע"פ שנבע אהל מועד הוא**. וא"ת צפי שמי הלחם (מנחות דף נה.) דמעיקרא פליגי בלא בלחס הפנים צמסולק אס נפסל צמסעות דמ"ד אינו נפסל דנש מדכתיב ונסע אהל מועד אע"פ שנסע אהל מועד הוא אפילו למחנה שכינה ואידך ההוא נלגלים אחא אמאי לא משני דלינטריך לדרשא דהכא או למחנה ישראל ככ

דקיים כדאמר פ' בתרא [ולקמן קטו:] ותיזן ה"ר חיים דלפי סברתו קמהדר ליה דס"ל דלא צריך קרא לדרשא דהכא ולדרשא דפ' בתרא כיון דאית ליה דאפי' כי לינא לא מוצח ולא קלעים אפי' לחס הפנים שהוא קדשי קדשים לא מיפסיל דקרינא ציה מחנה שכינה קיים ולכן משני דלנגלים הוא דאמא וא"ת היכי מיסק אדעתא למימר התם דמסולק כשר ציונא מ"מ הא מסולק מיפסיל צפגימת מוצח וכי תימא כשחזרו והעמידו המשכן צו ציוס ואידך יאכלוהו הא כיון דנדחה שוב אינו חוזר ונראה וי"ל דלא קיימא ההיא מסקנא א"י אפי' בשעת ככ שנסאו בכחק מוצח הוא יונא דאמר אע"פ שנסע אהל מועד הוא: **ארבע אמות מן הדרום וד' אמות מן המערב**. קך גירסת הקונטרס וקשה לר"ת דא"כ כהי היה המוצח ד' אמות כו בחלקו של יהודה דמסתמא צבית ראשון לא היה יסוד לקרן דרומית מזרחית לפי שלא היה בחלקו של טורף כדאמר פ' איזהו מקומן (לעיל ג.) ואס צבית שני הוסיפו דדרוס א"כ צנו בחלקו של יהודה וגרס ר"ת מן הלפון מן המערב והכי תנן צמס' מדות (פ"ג מ"ה)

וקשה דהא מסקי' הכא דמשום שיתין הוסיפו שיהא הצור קלוט כו מתוך המוצח וסיתין דדרוס היו כדתנן צפירקין [ולקמן סג.] צג' דברים היתה עליה שצה יורדין לשיתין ומצינו למידחק בצרוס מערבית היה לצד קרן דרומית אצל קשה עוד תניא ככ צמעילה פרק ולד חטאת (דף יא:) ומייתי לה בצוכה פרק לולב (דף מט.) לול קטן היה צצד מערצו של צצא אחד לשצעים שנה פרחי כהונה יורדין לשס ומציאיין משס יין קרוש לכך נראה כגירסת הספריס דגרסי דרוס ומערצ וצבית ראשון היה להס יסוד לדרוס שהיה משוך בחלקו של טורף חוץ מרוח מזרחית שלא נשתנה שהיה בלא יסוד (עד) חלקו של יהודה כמו צבית שני וקראי דממעטי בצפק איזהו מקומן (לעיל דף ג.) קרן שאין לה יסוד משום צית שני נאמרה אי נמי אף צבית ראשון לא חשיב קרן דרומית קרן כיון דלא הוה ליה יסוד משני דרדין כגון צצד מזרח אי נמי לפי שהיה עמיד להיות בלא יסוד צבית שני לא היו נותיין דמים צו כמו צמוצח של משה לפי שהיה עמיד להיות בלא יסוד צבית עולמים:

קדשי קדשים פרק שישי זבחים

מהו דתימא כו'. כלומר ולא אכילה משנעקר המוצח אחא לאשמועינן אלא אכילת קדשי קדשים בלא קלעים אחא לאשמועינן דלא תימא כיוון שנסתלקו קלעים יש כאן פסול יונא: **אצנים ג"פ**. אס מוצח אצנים וגו' מוצח אצנים לא תניף [וגו'] אצנים שלמות תבנה וגו':

נוצ וגצעו. חד חשיב להו דשניהס צמה ואינן קדושים: **לא נספלקה**. צבשעת המסעות^[א] כופין עליו פסכתר ומניחין אותה צמקומה: **אלא צימי שלמה**. שנסתלקה משס למוצח אצנים שעשה שלמה: **עד שצא מנשה וסילקה גרס:** ואס איסא מעיקרא הוה דאיספלק. משהוסק המשכן צבילה וצנו מוצח אצנים הווקקה להסתלק ממוצח של נחשת: **הוא דאמר**. רב הונא דאמר כצבי נתן. והא דלא אמרי' הוה דאמר כר"א צן יעקב משום דר' נתן הוה דשמעי' ליה צדידא מעשהי^[א] היה כך אצל מדר"א צן יעקב לא שמעינן אלא דהוכשר צשל אצנים: **לא נספלקה לצטלה יו**. שמהא צבילה ממוצח הנחושת לגמרי: **צצביא כו** הוה משדירא. כשהיו מקטירין על של אצנים היו וזיקס ולהצות יונאות מאש שמים שעל מוצח הנחשת של משה שאף הוה מונח שס: **סנ הסס**. צמסכת מדות ר' יוסי אומר צתחילה צימי שלמה לא היה אלא כ"ח כו^[א] (ה) כונס ועולה יסוד וסוצב ומקוס קרנות ומקוס הילוך עד שהיה מקוס המערכה כ' על כ' וכשעלו צני הגולה הוסיפו עליו כו' מנאלא יסודו ל"צ על ל"צ ומקוס מערכתו כ"ד על כ"ד: **גמא**. גימל יווינת עשויה כמין קך פשוטה שלו כדפרישית יו דרוס ומערצ: **הכא**. צמקדש שני אין אש של שמים מסייעתן כדילפינן צפ"ק דיומא (דף כא:) וארלה צו ואכצד [מגי א] ממוסר ה' אלו ה' דברים שחסר מקדש שני ואש אחד מהן ואמרינן התם מיהיו הוה סיועי לא מסיעא: **שיטין סוסיפו**. קרן מערבית דרומית הוסיפו למשכה לדרוס ולמערצ יו שסס היו מנסכין נסכים כדאמרינן (התם) צמתני דלקמן (דף סג.) וצימי שלמה היה כמין צור כרוי אלל המוצח צאותה וזית לירד הנסכים צמוכו ויורדין מן

המוצח ולרפפה כו ושותמין שס והס קלטו אותו הצור למוך המוצח ועשו נקצים כנגדן צראש המוצח לירד הנסכים שס: **אעוס צאדמה**. שלא יחא חלול: **ססיה לאכילה**. מה אכילה מתעכלת צמוצח אף שמה תכלע צמוצח: **אמר**

היה הוה מסקי' הכא דמשום שיתין הוסיפו שיהא הצור קלוט כו מתוך המוצח וסיתין דדרוס היו כדתנן צפירקין [ולקמן סג.] צג' דברים היתה עליה שצה יורדין לשיתין ומצינו למידחק בצרוס מערבית היה לצד קרן דרומית אצל קשה עוד תניא ככ צמעילה פרק ולד חטאת (דף יא:) ומייתי לה בצוכה פרק לולב (דף מט.) לול קטן היה צצד מערצו של צצא אחד לשצעים שנה פרחי כהונה יורדין לשס ומציאיין משס יין קרוש לכך נראה כגירסת הספריס דגרסי דרוס ומערצ וצבית ראשון היה להס יסוד לדרוס שהיה משוך בחלקו של טורף חוץ מרוח מזרחית שלא נשתנה שהיה בלא יסוד (עד) חלקו של יהודה כמו צבית שני וקראי דממעטי בצפק איזהו מקומן (לעיל דף ג.) קרן שאין לה יסוד משום צית שני נאמרה אי נמי אף צבית ראשון לא חשיב קרן דרומית קרן כיון דלא הוה ליה יסוד משני דרדין כגון צצד מזרח אי נמי לפי שהיה עמיד להיות בלא יסוד צבית שני לא היו נותיין דמים צו כמו צמוצח של משה לפי שהיה עמיד להיות בלא יסוד צבית עולמים:

משמח דוקא אחר צמד דהייט לצד מוזה, אצל בקרן דרומית היה בחלקו של טורף, ומ"מ בקרן דרומית מזרחית לא היה צו יסוד לפי שלא היה רחוי אותו קרן למתן דמים, משום דבעינן צדס שהיא מסטפח מכאן ומכאן על היסוד משני דרדין על הקרן והכא לא היה יסוד צאמו קרן של צד מוזה לפי שהיה אכול בחלקו של יהודה ולא היה יסוד צדרומי כי אס אמה אחת בקרן דרומית מערבית (תוס' סהורס):

מסורת הש"ס

א] [ולקמן קטו:] **ג**] [נשס מנחות לה:], **א**] סדר עולם פי' טו תיב ויקרא צבחה פי"ה הי", רע"י צו פי"ב הי", ירדשי יומא ספ"ד, (ד) מדות לה: [פ"ג מ"א], **ס**] ע"י ירדשי' סוטה פי"ה הי"ב, סנהדרין פ"א הי"ב, (ו) [לעיל מ.], (ו) ת"כ צו פי"ב הי", **ח**] מנחות צה., **ט**] ע"י צבמות מח:

◄◄>
◄>

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מן הסס וכו' לא היה אלא כ"ח וכוונס אמה יסוד כ"ל ומיכת ועולה נמחק:

◄◄>
◄>

שינויי נוסחאות

[א] ינ"א רב חסדא (י"ש"י, רש"י ב"ר:) [ב] ל"ל תניא נמי הכי, וכי"א צילקוט פרשת יתרו רמז ש"ן (תרגיב, וכיה בשום וכי"צ): [ג] ואחר של בית עולמים (ב"ר:) [ד] רב אחאדבי (י"ש"י): [ה] דאמר כי האי תנא דתניא ר' יוסי (כ"ר:) [ו] ינ"א הוכי הוה (שס"ב:) [ז] כ"י"מ מן הצפור. וכ"ס צמדות לה ע"ב ע' מדר' ארבע: [ח] מיותוב חכא אין אש של שמים מסייעתן לימא צב"מ: [ט] משום שיתין הוסיפו צל"ל, ומיותוב בר קפרא נמחק (שס"ב:) וכ"כ"מ משום ר' יוסי צמדות לה ע"ב ע' מדר' ארבע: [י] צב"ל נוסף מעיקרא מאי סבור ולבסוף מאי סבור: [יא] ל"ל באדמה (רש"י, וכיה ב"ר:) [יב] שיהא (ב"ר) וכיה לעיל נח ע"א): [יג] דאמר מעשה צל"ל (י"ש"י): [יד] צכ"יפ וצטלה: [טו] צכ"יפ כמא שוביטין דתור הוה וכו': [טז] אלא כ"ח על כ"ח וכוונס ועולה צל"ל (צ"ק:) [יז] כדמרשש מן הדרוס ומן המערב (ב"ש"י): [יח] ולמערב כדאמרינן ששם צל"ל לירד הנסכים שם. צל"ל ושותתין שם וכבי הגולה הוסיפו בבבין עד שיהיה אותו הבור קולט לתוך המוצח ופתחו נקבים כנגדו בראש המוצח לירד הנסכים שם. צל"ל והשאר נמחק (י"ש"י:) [כ] מציבת ראי עד וכו"ת מוקף צחלאי לצנה, וככ"ש נרסס שהוא מוספת: [כא] ל"ל דפליגו ומיכת דמעיקרא נמחק (י"ש"י): [כב] ישראל ולקדשים קלים כדאמרינן בפ' בתרא צל"ל (צ"י:) [כג] בשעה שנושאין (ד"י:) [כד] ל"ל כמאן דאמר (גליון:) [כה] ינ"א דע"כ (שס"ב), [ואינו ענין לתוס' מהר"פ כפי שערבו הדברים צד' וינאל אומ כג:] [כו] ד' אמות. כן תקנו צדפי' שלנו ע"פ צה"י. אצל ככ"י בגי' אמה מעריבה, ולצ"ק חוקן דל"ל אמה מעריבה, וכ"ס צכ"ש וח"י, והכל אחד עיי"ש. [כו] ל"ל קולט בתוך (י"ש"י): [כה] ודיין ותנן במס' מדות למטה בירצפה באותו הקרן מקום היה כו' צל"ל (צ"י:) [כז] מל"ל דתניא:

יב א מ"י פי"ב מהלכות צית

הצמירה הלכה ה':

יג ב מ"י ש"ס פי"א הלכה יג

ופי"ב שס הלכה טז:

◄◄>
◄>

תורה אור השלם

- ונסע אהל מועד מחנה הלויים בתוך המזחנת כאשר יתנו כן יקעו איש על ידו לדגליהם: במדבר כ, יז
- ואם מוצח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן זוית כי תרבה נתפס עליה ותחללה: שמות ב, כב
- ובגית שם מוצח ליהודי אלהיך מוצח אבנים לא תניף עליהם בך:ל. דברים כ, ה
- אבנים שלמות תבנה את מוצח יהודי אלהיך ותעליהן עזיו עולת ליהודי אלהיך: דברים כו, ו
- ויהודי וישראל דברים כחול אשר על הקם לרב אבנים ושותים ושמחים: מ"א ד, כ
- כל הנהקל באחד ארבע רבוא אלאים שלוש מאות ששים: עזרא כ, סד

◄◄>
◄>

מוסף רש"י

שיתין. מלך שמתח המוצח כנגד מקום הנסכים (סוכה סח.): כיפיים. אולמים ארקמל"ט (עירי ח.) כמין צביינים ואולמות י'בבות

(צ"ק):

◄◄>
◄>

שיטה מקובצת

מהו דתימא ב'י פי"ה שפירקו המשכן הקדשים והסיעות והמוצח קיים, וכו' למי שיתנו לעלין דלתי נפסל אפילו כי הסור הקלעים. וקשה דהכי קאמר אלא"י שנסב אהל מועד הוה ולא נפסל ציונא, [הא] אין קך יונא גדול מזה כיון דמחזר קלעים הוה. אלא ים נפרס לאחר שפירקו הקדשים, אצל הקלעים עומדים צמקומן, וא"י מאי קמ"ל שפיטא דלא נפסל משום יונא האיל והקלעים קיימין, וי"ל כיון דאין הקלעין קדושים אלא שמתח המשכן שצמקין, א"י צמספלקן קדושת קדשם צבילה קדושת קלעים ויזין משום יונא, קמ"ל אף על פי שנסק אהל מועד הוה הקלעים כיון שלא נסתלקו, וההיא דשמי הלחם מייירי שנסתלקו הקלעים דמיפסיל משום יונא (תוס' סהורס:) מוצח של נחושת היה חלול ומלא אבנים, וכמו כן במדבר נמי היו ממלאין אותו צמיימן, והאש של שמים היה מונח על השפה, וכשהיו טשאין אותו היו כופין עליו פסכתר כדי שלא יטורף אס הצנדים שחיי מסייעתן על לחקס כסמציאין המוצח ממקום למקום (תו"ח:) תורח"א ארבע אמות ב' וקשה ל"ר"ת ב', דע"כ איתן ארבע אמות שוואסין דברים היה בחלקו של טורף, דאי בחלקו של יהודה לא הוכפר למוצח, ולעיל אמרינן שלא היה לו יסוד צבית ראשון מן הדרוס לפי שלא היה בחלקו של טורף. לכן נראה דגרסי' מן הלפון כו, אלא (קשה כו), לכן נראה בגירסת רש"י דרוס ומערב, והביע עד תלקו של יהודה, שצבית ראשון היה לו יסוד לרוח דרומית, אצל צמורת לא היה לו יסוד לפי שהיה בחלקו של יהודה. וכן מוכח לעיל (דף ג.) הלפון דקאמר המוצח אכול בחלקו של יהודה אמה

ולא קאמר אמה ממאן ואמה ממאן, משמע דוקא אחר צמד דהייט לצד מוזה, אצל בקרן דרומית היה בחלקו של טורף, ומ"מ בקרן דרומית מזרחית לא היה צו יסוד לפי שלא היה רחוי אותו קרן למתן דמים, משום דבעינן צדס שהיא מסטפח מכאן ומכאן על היסוד משני דרדין על הקרן והכא לא היה יסוד צאמו קרן של צד מוזה לפי שהיה אכול בחלקו של יהודה ולא היה יסוד צדרומי כי אס אמה אחת בקרן דרומית מערבית (תוס' סהורס):

מסורת הש"ס

ע"ז לקמן ט: סוכה נא:
ה טו: גיטין מח. ב"ב עב:
י"ז נב: מנחות עז. בכורות
ורבין די: כז., (ג) [לקמן
מגילה י' שפועות טז. עדיות
מ"א], (ג) לקמן קס: קק.,
וכה מח: מו' שס פ"ג ה"ה,
ירוש' יומא פ"א ה"ה,
ירוש' שקלים פ"ו ה"ד,
[מחזות נק"ל ע"י מו' מרבין ה',
והא], (ד) עדיות שם,
(ה) [ע"ז מז:]:

גליון הש"ס

א"ל מר דגברא רבה הוא.
גרימין דף ה ע"א צמוס' ד"ה
והא מר וכו']:

שינויי נוסחאות

[illegible]

קדשי קדשים פרק עישי זבחים

ואמר רב יוסף לאו היינו דתניא כו'. רב יוסף חלה ונעקר למועד
 (מדרים דף מה.)
 והנה הכי אמר א' היכי אמרינן לעיל משום אש של שמים מסייעת
 לא לא הוצרכו ליתר: לאו היינו דתניא. שאנשי כנסת הגדולה הגיעו
 לבסוף מדותיו להם נגלה מקום א'
 ולא על גבי מחילות דתניא י' ויבינו (את)
 שהגיעו לסוף מדות מיד ה' עלי השכיב א'
 אישכח א' ודרש י' אימא

ולא על גבי מחילות אמר רב יוסף לאו היינו דתניא יו"כינו (את) המזבח על מכוונותיו ששהגיעו לסוף מדותיו והכתוב ² הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל אלא אמר רב יוסף ⁶ קרא אשכח ¹⁰ ודרש ³ יואמר דוד זה הוא בית ה' האלהים וזה מזבח לעולה לישראל כי בית אמה בית ששים אמה אף מזבח ששים אמה כשלמא בית מינכרא צורתו אלא מזבח מנא ידעי אמר רבי אלעזר ראו מזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו ור' יצחק הנפחא אמר אפרו של יצחק ראו שמונח בבאותו מקום ור' שמואל בר נחמני אמר מכל הבית כולו הריחו ריח קטרת משם הריחו ריח אברים אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן שלשה נביאים עלו עמהם מן הגולה אחד שהעיד להם על המזבח ואחד שהעיד להם על מקום המזבח ואחד שהעיד להם שמקריבין אף על פי שאין בית במתניתא תנא ר"א בן יעקב אומר שלשה נביאים עלו עמהם מן הגולה אחד שהעיד להם על המזבח

של שיתין לא היה חשוב מחילה מיון
מזבח ששים אמה. והא לאמר
ויון דף פג:) קמוסף אבנין ב) היינו
ג מגובה פריך התם אי נמי פריך
קמוסף שלא יהא רבוע שעל כל
מליקת עוף אין יכולת לתת עפר בכל
סביביו כדי לרבעו כמשפטו:

אחד שהעיד להם על חובות.
 מימה קרא [כ] כמי צימקאל
 (מג) והאריאל שנים עשרה אמות [כא]
 אלמא מקום המערכה כ"ד על כ"ד
 ומהאי קרא דרשינן בלחמי דמדות
 (פג ט"ז) וי"ל דאי לאו שנתא דמית
 מפרש"י ע"כ מקום קריתא שאלא לשנות
 ממונא שלמה [כב] ו**אחד** שמקריבין
 אע"פ שאין בית. דקדושת בית קידשה
 לשעתה ולעתיד ולא דמי לקדושת
 הארץ דקי"ל דטעלה כדמוכח בפ"ק
 דמולין (קד ג:) גבי בית שאן, שיש חילוק
 ביניהם כדפרש"י לעיל (פא. ד"ה מא):
מדת ארבו ומדת רחבו אין
 מעכבין. והא [כג] דכתיב הכל צבת
 מידה עלי השכיל ומיירי אף גבי
 מוצא כדליתא פרכ יכיוי הדס [כד] (סוין)
 (כה) [כה] דמה בית ששים אף מוצא ששים
 היינו שיהא קדוש עד ששים אם ירלו
 להרחיבו ולא שיהא חובה לעשות כן:

דיבין אף על פי שאין בית
יית' ת"ר^a קרן וכבש ויסוד
קומתו אין מעכבין מנה"מ

עין משפט
נר מצוה

יד א מ"י פ"ג מהלכות צית
הצמירה הלכה ד:
זו בג מ"י שם הלכה פ:
זו ד מ"י שם הלכה ו:
זו הו מ"י שם הלכה פ:

תורה אור השלם

1. ירבעו המזבח על מנחתם
 2. ומקומו כי באיתם אליו
 3. עץ ערוב ארצות עליו וקחלו
 4. עץ ערוב ליהודה עליו לבקר
 5. כורא ב, ח
 6. ונחל ב, ח
 7. ונחל ב, ח
 8. ונחל ב, ח
 9. ונחל ב, ח
 10. ונחל ב, ח
 11. ונחל ב, ח
 12. ונחל ב, ח
 13. ונחל ב, ח
 14. ונחל ב, ח
 15. ונחל ב, ח
 16. ונחל ב, ח
 17. ונחל ב, ח
 18. ונחל ב, ח
 19. ונחל ב, ח
 20. ונחל ב, ח
 21. ונחל ב, ח
 22. ונחל ב, ח
 23. ונחל ב, ח
 24. ונחל ב, ח
 25. ונחל ב, ח
 26. ונחל ב, ח
 27. ונחל ב, ח
 28. ונחל ב, ח
 29. ונחל ב, ח
 30. ונחל ב, ח
 31. ונחל ב, ח
 32. ונחל ב, ח
 33. ונחל ב, ח
 34. ונחל ב, ח
 35. ונחל ב, ח
 36. ונחל ב, ח
 37. ונחל ב, ח
 38. ונחל ב, ח
 39. ונחל ב, ח
 40. ונחל ב, ח
 41. ונחל ב, ח
 42. ונחל ב, ח
 43. ונחל ב, ח
 44. ונחל ב, ח
 45. ונחל ב, ח
 46. ונחל ב, ח
 47. ונחל ב, ח
 48. ונחל ב, ח
 49. ונחל ב, ח
 50. ונחל ב, ח
 51. ונחל ב, ח
 52. ונחל ב, ח
 53. ונחל ב, ח
 54. ונחל ב, ח
 55. ונחל ב, ח
 56. ונחל ב, ח
 57. ונחל ב, ח
 58. ונחל ב, ח
 59. ונחל ב, ח
 60. ונחל ב, ח
 61. ונחל ב, ח
 62. ונחל ב, ח
 63. ונחל ב, ח
 64. ונחל ב, ח
 65. ונחל ב, ח
 66. ונחל ב, ח
 67. ונחל ב, ח
 68. ונחל ב, ח
 69. ונחל ב, ח
 70. ונחל ב, ח
 71. ונחל ב, ח
 72. ונחל ב, ח
 73. ונחל ב, ח
 74. ונחל ב, ח
 75. ונחל ב, ח
 76. ונחל ב, ח
 77. ונחל ב, ח
 78. ונחל ב, ח
 79. ונחל ב, ח
 80. ונחל ב, ח
 81. ונחל ב, ח
 82. ונחל ב, ח
 83. ונחל ב, ח
 84. ונחל ב, ח
 85. ונחל ב, ח
 86. ונחל ב, ח
 87. ונחל ב, ח
 88. ונחל ב, ח
 89. ונחל ב, ח
 90. ונחל ב, ח
 91. ונחל ב, ח
 92. ונחל ב, ח
 93. ונחל ב, ח
 94. ונחל ב, ח
 95. ונחל ב, ח
 96. ונחל ב, ח
 97. ונחל ב, ח
 98. ונחל ב, ח
 99. ונחל ב, ח
 100. ונחל ב, ח

6. וַיַּעַשׂ לַמִּזְבֵּחַ מִכְבָּר מֵעֵשָׂה
רֶשֶׁת נֹחַשׁת תַּחַת כִּרְכָּבוֹ
מִלְמָטָה עַד חֲצִיָּה:
שְׁמוֹת לֹחַ, ד

מוסף רש"י

[illegible]

אמרה. שתי אמות הללו קרויים כרכובי: והכתובים תחת כרכובי מלמטה. למדנו שהכרכובי דפנו הוא ולבשו המכנח מחמיו: חד לבווי וחד לכהנים. זה כדפדפן לבוי היה ומתחמיו הלבושו המכנח והגיע רחבתו אמה. והוא ואלו היה סימן תלמי גבור וסביר לצד צדן דמים העליונים לדרמים התחתונים, וכנגדו עשו לתוצה בית עולמים גבורת מוחו הקרוא כאלמנעו (שמות כ"ה):

סב:

עין משפט
נר מצוה

י"ח א מ"י פ"ז מאיסורי מזבח
ה"ג ופט"ז ממעה"ק
הי"ג:

הצחירה הלכה יג:

ג מי' פ"ו ממעה"ק
הלי"א:

ב ד מ"י פ"ג מהלכות בית
העזרה הלכה יג:

בב ה' מ"א פרק ו' מהלכות
מעה"ק הלכה ד':

בג' ו' מ"י' פ"ג מהלכות בית
העצירה הלכה יד:

בד ז מיי' שם הלכה יג:

תורה אור השלם

- [illegible]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אויר וכו' קרקע לאו
דוקא. עיין לקמן דף פז ע"ב
תוספות ד"ה אויר:

מוסף רש"י

[illegible][illegible]

סב:

באמה גְדוּמָה. חסירה ובערוך ^(א) פירש גרומה צרי"ש כמו נוסן
 לו את גירומיו ^(ב) (צ"צ פסח:) ורבי יוסף פריך ממתימא
 סלא יהו עינים ^(א) יולאים: **אור** קרקע מַפְסִיקוֹ. * קרקע ללו
 דוקא שהיה ^(א) פורח אמה על יסוד ואמה על סוכב ובלאו קרא היה
 צריך אור משום שנאמר סביב
 לבסמון קלא דגמי צמחהו אכל הכא
 בעשין אור גדול ויכר שהוא לצורך
 אור: **דאריך** וקמין. והא
 דכתיב חמש אמות אורך וחמש אמות
 רוחב למנוה והאי קרא לעכב ומיהו
 קשה דלעכב מהמזבח נפקא:
שיטתין וד' הוו. ^(א) היינו כלוי דלאמר
 לעיל (נד.) צדמים ונקיט ^(א)
 בותיה משום תרגום ידקן דמתרגמינן
 בלחסמיה יתבני מידן אכל לרב
 דלא הוה ליה יסוד צבין הוה ליה
 מזבח מן הכפון ולדרוס ל"א וכנס ל"ב
 ההי ס"ג ה"ל לשנוי שהיה פורח על
 הסוכב אמה:

וַיִּשְׁחַט אוֹתוֹ עַל יֶדֶךָ הַמְּזוּכָה צָפוֹנָה^א שִׁיחָא יֶדֶךָ בְּצִפּוֹן
בְּצִפּוֹן וּפְנֵי בְּצִפּוֹן אָמַר רַבָּא רַמִּי גִבְרָא אַפִּיחָא א"ל^ב
וְאוֹתִיב גִּבְרָא א"ל^ג רְבוּעַ כְּתִיב^ד וְהָא מִיבְעִי לִיָּהּ
מִרְבוּעַ וְלִיִּמְעַמֵּךְ מִי כְּתִיב רְבוּץ א"ל רְבוּעַ כְּתִיב^ה דְּכִי
וְתִנָּא מִיָּתִי לֹא מִהֲכָא דְתִנָּא רַבִּי יְהוּדָה אָמַר^ו וּמַעַם
פִּינִינֹת שְׂאֵתָה פּוֹנָה לֹא יְהוּ אֵלָא דֶּרֶךְ יִמִּין לְמוֹזָרָה וְאִי
ס"ד^ז דְּתַנִּי רַמִּי כֹר (יְחֻזְקִיָּה) ב' ים שְׁעֵשֶׂה שְׁלֹמֹה
(עַמּוּדִים) בְּקֶר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יִמִּין
וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים מְזֻרְחָה כָּל פִּינֹת שְׂאֵתָה פּוֹנָה לֹא יְהוּ
הֵהוּא מִיבְעִי לִיָּהּ לְגוֹפִיָּה ב' א"כ פּוֹנִים פּוֹנִים לְמַלְא לִי שְׂאֵת
לְקוֹנִיָּא אֵת ר' יוֹסִי אָמַר הִיָּה ר"ש בן יוֹחִי^ח דְּאִוִּיר יֵשׁ
וְאוֹתָהּ אִי אֵתָה אָמַר כֵּן וְהֵלֵא כֹּהֵר נֹאמַר^ט וְעִשִּׂית עֹלִים
דָּם בְּזִרְקָה אָף בְּשֶׁר בְּזִרְקָה אָמַר לוֹ שְׂאֵי אָמַר עוֹמֵד
לְכִשְׁשֹׁהוּ זֹרֵק לְמַעֲרָכָה דְּלוֹקָה הוּא זֹרֵק אוֹ לְמַעֲרָכָה
זֹרֵק הוּא אָמַר לְמַעֲרָכָה דְּלוֹקָה הוּא זֹרֵק הֵתָם^י מִשּׁוּם
אָמַר כִּי דָם מִה דָם אִוִּיר קֶרֶקַע מִפְּסִיקוּ אָף בְּשֶׁר אִוִּיר
יְהוּדָה יִשְׁנֵי כִבְשִׁים קִטְנִים יוֹצֵאִין מִן הַכֶּבֶשׂ שְׂבָה
וְיִמּוּבְדִּלִין מִן הַמְּזוּכָה מֵלֵא נִימָא מִשּׁוּם שְׁנֹאמַר^{יא} סָבִיב
וְאִיצְטְרִיד לְמַכְתָּב סָבִיב וְאִיצְטְרִיד לְמַכְתָּב רְבוּעַ ד'
הוּא אֲמִינָא דְעִגִּיל מַעְגַּל כְּתָב רַחֲמָנָא רְבוּעַ וְאִי כ'
אֲמִינָא דְאִרִּיד וְקִטְנִין כְּתָב רַחֲמָנָא סָבִיב תֵּנָּה הֵתָם^{יב}
שְׁתֵּים הֵנִי שִׁיתִין וְאַרְבַּעָה הוּוּ^{יג} נִמְצָא פּוֹרָח אֲמָה עִ

הולך: **למורת.** מהאי קרא לא נפקא לן והמכא ^[א] נפקא לן דרך ימין ויהא כבש בצפון: **מביעאי** ליה לגופיה. להודיען מושב היס היאך וכו' **למזבחה.** שלא היה ראש הכבש נוגע במזבחה אלא אריר מעט מפסיק וזרקו חורק מן הכלי כדכתיב ^[ב] ויפקא אן חורקו אף בשר ב' חורק אל עבר האריר למערכה: **אמר** לו **שאיני** **אומר** **וזרק** ^[א] **וזרק** **אומר** **וזרק** למערכת ללוקה הוא **וזרק** **רו'**. כלומר מש' **לסדר** **סביב** ער ראשי הטהנים שאין המערכת ללוקה שם אלא ה' **רע"כ** ^[ב] כי אמא קרא לאשמועינן אמא דיש אריר צין כב' **למזבחה** **לעומד** **בזל** **המערכת** **חורק** ^[ב] **ההפסקה** ^[ב] **אריר** **לרפה** **בעיני** **רו'**. **שני** **כנשים** **קטנים** **יואלין** **מן** **הכבש** **רו'**. אותו שפוניו צו ל' ונמשך ועולה באלכסון עד שמגיע לסבוב והפסוה ליסוד יואל' ששאלו ליסוד דרומי ומתחיל ללכת בשיפולו של כבש רחוק מן הימחקר למזה כל דבר ואי הוו מואברין שוב אין ^[א] היקף **ואוליט** **מואברין** **הוא** **הזינו** **מרוכב:** **ואוליטרין** **למיכתב** **סביב** **ואוליט** **שלא** **יחא** **צנין** **אחר** **מואבר** **לו:** **דעגיל** **מעגל** **ולא** **יחא** **לו** **ה' **להחמא** **סביב**** שיהו כל כציווי שרין: **שיסין** **ארבע** **הוו.** דהא תנן לעיל ^[ג] **הכבש** **פורח** **ועולה** **על** **כניסת** **היסוד** **והסובב** **ומגיע** **לראש** **ה'**

העושה: נמצא פורה אמה על יסוד ואמה על סרוב. שראש הכנס פורה ועולה על ב' אמות של והסובב, ומלא ב' אמות העליונות של כנס וכלעות בל"צ של מוצב (לעיל ד.) :

זכאן שייך לעמוד הבא

[illegible]

קדשי קדשים פרק שישי זבחים

זני קטורה. זני אברהם אתם אכל לא חרע לחם ויעקב: הכי גרסינן
הוּא יסבי קמיה דרבי ערפון ולא הוּא אמרי מידי: פסח ואמר. כדי
שיצטרו: יוחני. מילתא בעלמא הוא דקאמר כדי לפתוח פיהם: זני
קטורה. אינם יודעין לדבר בהלכה: גוירין. שני גזרי עזים רריך

לסדר בראש המזבח ^א המערכה לתמיד של שחר צהפן אחד ולתמיד של צון הערבים צשני כהנים כדקיימא לן בסדר יומא ^ב (דף כ"ו:) **אמה ארכו ואמה רחבו.** כמדת מקום המערכה: **באמה גדומה קצרה שלל ילאו חוץ למערכה ועשכנו הכהנים מלהקיף:** לאו היינו דסינא כו'. ואמה גדומה למה לי אלא אמה ^ג ממוזמנת: **מנהגי מילי.** שהכבש צדרוס: ירך. רגלים ופינו צדרוס כחדס הסוכב ארצה ורגליו לצפון ממאל ראשו ופינו לדרוס: **אימא ירך צלפון ופינו צלפון.** כחדס היושב צוק: **רמי גברא אאפיה** שיער המזבח הסוכב ארצה: **אזריה פריץ ואוסיב גברא.** וקפסיו והסיפסיו ונמאל ראשו ורגליו לרוח אמת: **רצוע כסיב.** דרצוע ^ד צחדס רובץ ומוסכב שיער הכתוב: **והאי רצוע מיכניב ליה דמכניב רצועי.** שהיא מרצוע ולא עגול: **ה'ג' רצוע כסיב דמשמע הכי ומשמע הכי.** הלכך תרומתו יליף מינה: **וסנא.** דברייתא מויתיי לה להא ^ה דליית רב הונא מירך המזבח מייתי תנא פסוק: **ומעלותיה פנות קדים** תנא פסוק: **שאתה פונה יכו דרך ימין למזרח.**

ש בן יוחי ^{טז} אויר יש בין כבש למזבח אמר לו
 ב' נאמר ^{יז} עשית עולותיך הבשר והדם ^{יח} מה
 לו שאני אומר עומד בצד מערכה זורק א"ל
 הוא זורק או למערכה שאינה דלוקה הוא
 הוא זורק התם ^{יט} משום דלא אפשר רב פפא ^כ
 מפסיקו אף בשר אויר קרקע מפסיקו אמר רב
 אין מן הכבש שבהן פונים ליסוד ולסובב
 משום שנאמר ^{כא} סביב ורבי ^{כב} אבהו אמר ^{כג} רבוע
 ריך למכתב רבוע דאי כתב רחמנא סביב
 רחמנא רבוע ואי כתב רחמנא רבוע הוה
 נא סביב תנן התם ^{כד} הכבש והמזבח ששים
^{כה} נמצא פורח אמה על יסוד ואמה על סובב
 והכא ^{כו} נפקא לן דרך ימין ומקרא דלעיל דכתיב קדים
 שמינין למזרח דלא תימא דרך ימין למערב
 הוידעך מושב הים היאך ומנין לך ללמוד הימנו לפניות המקדש בצורכי עבודה: **אוייר יש בין כבש**
 וזה חלל אויר מעט מפסיק ביניהם: **ה"ג אמר לו ואם אי אהא אומר כן: מה דס. עולה** ^{כז}
 ויקרא ^{כח} וזרקו אף בשר צוריקה חללא אויר יש ומממת האויר הוא צריך וצריקה שעומד בכבש
 לו שאני אומר זורק ^{כט} עומד בצד המערכה. בראש המזבח חורק ^ל ולהכי חלל אהא קרא:
 או זורק לו. כלומר משום הא למה לא קרא פשיטא דעל כרחו הוא זורקו ושהי אין יכול
 מערכה דלוקה שם חלל הימנו והלאה משום שהמערכה דולקת והתם משום דלא אפשר הוא
 אהא דיש אויר בין כבש למזבח. רב פפא אהא. לא מליה ואהא דהיקס לאשמועינן
 ופסקה ^{לא} אויר רפה צעיין כי דס: מה דס אויר קרקע. הרפה מפסיק בינו למזבח אף בשר
 ש בו. אותו שפונין בו לסובב ^{לב} יאל בזמרחו של כבש לימין ויואל ומתחיל בשפולו של כבש
 סובב והפונה ליסוד ויואל למערבו להוליך ^{לד} בו שירים של חטאת שזירד מן המזבח פונה
 שפולו של כבש רחוק מן המזבח כדי שיהא נוח לשפע ולירד ליסוד: **משום שנאמר כפיב. שיהא**
 ריין שוב אין ^{לז} היקף אפילו בחוט אין חסם יכול לסובבו: **רבי אבהו אמר רבוע. ואי**
יורק למיכתב סביב ואינעריך למיכתב רבוע. ואף על גב דאפקינהו לתרייהו להך דרשא
 וילי מעגל. ולא יהא לו זווית: **דאריך וקטין.** ארכו יותר על רחבו חיות יהא לו: **כבש**
אצבע חוה. דהא תנן לעיל ^{מא} (מדות פ"ג מ"א) אורך הכבש ל"ב אמה וכן המזבח ^{מב} (שם מ"ב): **ומשי נמצא. שראש**
והסובב ומגיע לראש המזבח נמצא שתי אמות העליונות שלו ושלשים בשתי אמות:

[illegible][illegible]

מסורת הש"ס

(א) ירושלמי שקלים פ"ו ה"ד,
 (ב) מדות פ"ב מ"ג, (ג) ת"כ
 ויקרא דב"ב פ"ד ה"ב
 (ד) תמנש על ש' בשלום ומתנשום
 בשלום ויתכוננו על ש' ערך ערך
 מן, (ה) לעיל י"ד. ועי' יבמות
 קב: גדרים ל' סוטה, לה'
 (ו) לעיל לה. יומא א"ב ב"ב
 ט: תגיגה ט: קריקושי ד' תולין
 כ"ב: קלד. ערכין, א' יומא ט'
 י' זמנ. (ז) פסוקהו סוטה ט'
 ח' יומא ט', ט' לקמן ק"ד
 פספס ל' ע"ג, (ח) ת"כ ויקרא
 דב"ב פ"ד ה"ב, ספרי ד"א
 ע"ג, (ט) מדות פ"ב מ"ב, ט' לעיל
 ע"ג (י) ד"א ע"ג ה' ע"ג, ט' ע'
 ד"ש"ק וע"ג כ"ס פנים מלמדות
 שהיו נ"ס על מ"ג, דכ"ל ע"ג
 נד. פ"ך מינה לרב ומשני א"מ
 כנגד א"מ יסוד וכנגד א"מ סוכב
 ע"ג:

שינויי נוסחאות

[א] כְּתָבָתִּי וְשִׁמְיָי נֶסֶק וְלֹא הוּרָא
 אִמְרֵי מִדְרִי. [וְשִׁמְיָי בְּנִשְׁמָי:]
 [ב] מִלֵּךְ בְּרֵךְ אֲבִיךָ [וְשִׁמְיָי בְּנִשְׁמָי:]
 מִיָּד רָב אֲבִיךָ [וְשִׁמְיָי:] גַּל אֵי
 הָיָה הִיטִי [וְשִׁמְיָי:] דַּל כְּתִיב
 דְּרִבְעֵינָא, וְהָיָה רְבֻעֵי מִבְעֵי
 [וְשִׁמְיָי:] וְעַי וְשִׁמְיָי:] וְרֹאמָא וְשִׁמְיָי:]
 שְׂמָאֵל [וְשִׁמְיָי:] וְרִיזְדֹּקָאֵל [וְשִׁמְיָי:]
 [וְשִׁמְיָי:] בִּינֹמָא:] וְזִי כְּשִׁינִי וְשִׁמְיָי:]
 אִימֵר דְּרִךְ שְׂמָאֵל וְלִמְדֵּרָא:
 [ח] וְהָתָּה [וְשִׁמְיָי:] וְנִכְשִׁינִי אֵי
 הֵרִי: [וְשִׁמְיָי:] מִלֵּךְ אֲבִיךָ מִרְבֵּי פִסָּא
 [וְשִׁמְיָי:] זִיל רְבִי [וְשִׁמְיָי:]
 [י] מִינֵת הַמּוֹדֵב נִמְתָּק [וְשִׁמְיָי:]
 [וְשִׁמְיָי:] בִּנְאָמָה [וְשִׁמְיָי:]
 [יג] זִיל דְּרִבְעֵי [וְשִׁמְיָי:]
 וְסֹאֵף מִן הַטֵּיטוּס, וְעַי כְּשִׁינִי לִעֵל
 רֹאמָא [וְשִׁמְיָי:] אֲבִיךָ אֲבִיךָ לִעֵל
 [וְשִׁמְיָי:] וְאִפְסֵר דְּכוּתֵת נְשִׁי
 לְחִפְסוּן מַנְיִי רָבִי אֲלֵךְ אֲבִיךָ
 כְּתִיב: [וְשִׁמְיָי:] וְהָיָה מִלִּיתֵת דְּרִבְעֵי
 בְּדִירוֹס מִהֵבֵא סֵדִי [וְשִׁמְיָי:]
 [יז] שְׂתַחֲמֵדִי לִעֵל [וְשִׁמְיָי:]
 אֲלֵךְ [וְשִׁמְיָי:] [ח] אֲלֵךְ
 לִימִין לִעֵל [וְשִׁמְיָי:] [יח] אֲלֵךְ
 אֲלֵךְ מִהֵבֵא [וְשִׁמְיָי:] וְזִלְקִי
 דְּמִהֵבֵא: [ב] עֲרֵל מִינֵת זִוְרִק
 שְׁנוּמָא [וְשִׁמְיָי:] [כ] מִינֵת זִוְרִק
 וְנִגְרִיתָ [וְשִׁמְיָי:] [כב] וְזִוְרִק וְנִגְרִיתָ
 הַתְּבוֹב הוּא לִעֵל סִדִּי וְשִׁמְיָי:]
 נִמְתָּק [וְשִׁמְיָי:] [כג] לִעֵל אֲלֵךְ עֵי"ב
 וְנִכְשִׁינִי אֲלֵךְ עֵי"ב
 אֲשׁוּמֵינֵי קִיא לִתֵּת אִוִּיר וְכוּ':
 [כד] וְזִוְרִק מִנֵּת דְּמִהֵבֵא
 אִוִּיר רִצְפָּה בְּעִינֵי שְׁפִיטִס
 בִּזְרִיקָתָא בִּי דֵם סֵדִי [וְשִׁמְיָי:]
 [כה] זִיל דְּהִסְתֵּק [וְשִׁמְיָי:]
 [כו] לְסוֹבֵב רֹצָא בִי מִהֵבֵא
 בְּרֻצָּא בְּשִׁפְטוֹס כִּי לִעֵל
 [כז] לְהוֹרִיד בִּי שְׁיִיר
 הֵן חֲטָאֵת שְׁיִירִד לִעֵל [וְשִׁמְיָי:]
 [כח] זִיל אִין לֵךְ [וְשִׁמְיָי:]
 [כט] בְּשִׁתִּי אֲמוֹתִי שֵׁל מִזְבֵּחַ
 לִעֵל בְּלִיִּם אֲמוֹתִי:
 [ל] גִּירוֹמִינִי כְּלֹמֵרִי גִדּוּלָא
 [וְשִׁמְיָי:] [לא] זִיל צִיעֵם [וְשִׁמְיָי:]
 [לב] בְּנִי שְׁרָהִי הִיטִי [וְשִׁמְיָי:]
 [לג] וְנִקְטִינִי בִי דְּהִרְגוֹם דִּירָן
 מִתְּרַמְיִנִי לִעֵל [וְשִׁמְיָי:] [לד] עֵי
 לִעֵל אוֹת ג':

שיטה מקובצת

[illegible]

מסורת הש"ס

א) ע' ירש' עירובין פ"ז ה"ב, ב) וע' מ"ט ח' מנחות מא'; ד"ה ארבעה, ג) [מנחות ט.], ד) ת"כ ויקרא גורבה פרש' ט ה"ה, ה) [נעיל מת.], ו) מנחות ט. (ז) [מנחות ח.], ע"ש, ח) [נ' לקמן סו. סו. מנחות ב.], ט) סוכה מח. י) פני חילופי גירסאות, יז) [נע"ע ושי"י מנחות יא. ד"ה למחר ושי"י ח. ויקרא יא.], יח) [וע' חזק' אל חזק]

הגהות הב"ח

א) גמרא כל ככשי ככשוי, בי"ב כאל' יט' לתמוה הפל' ופלה דלכשה של ככשה היה ל"ב אמה ומקום סדור וסוכו בי"א ועומדות קהשי רחבה של עורה מקום ככש' לא אמה חס' א"ל לפי השבצון שאמרו חכמים כל אמתא צריכט' אמתא ומרי חומשי' באלכסנאל לפי זה השבצון יגיע ארכה של ככס לעשר' ויחשאר [תפרי]:

גליון הש"ס

גמ' כל כבשי בבשים. עיין משנות מעיל דקדק סימן מח: חוב' ד"ה חזין וכו' ותיקון ר' נתן וכו'. עיין במשנות מהר"ם נר צדק דפוס פרלא סימן ל"ט (הובא בליקוטיו עני' הקודם) ועיין בערוך ערך ככס. ועיין מנחות מח ע"פ מסופות ד"ה ד' בגדול:

מוסף רש"י

הובא בעמוד קודם

שינויי נוסחאות

א) ג"א בוותרתא (נגילון. והיא ג"ר הערוך ע' ככש, גוריס שם יוצי' ספחי' ע"י אות יב.) וע' מ"ט מוס' מנחות מח ע"ב ד"ה ארבעה (הגר"ם ב.) [בבלי ש"מ. וכו' במשניות]: ג) בבלי מאכל לימא כנתיי' (דק"ט. וע"ש): ד) ג"א ר' יעקב (ש"מ. וכו' במנחות ט. כ.) [ה' ס"א מכולהו נמי שכן ב' ו' והשאר נמשק (כ"ט. ש"מ): ז) ג"א י' רב עטמא דרבנא קרא את לא כחב קרא לא ז' ל' (מנחות ט. ע"א): ח) רב עטמא דרבנא קרא את לא כחב קרא לא י' רב עטמא דרבנא קרא את לא כחב קרא לא י"א ל' אמת גובה (ש"מ): יב) כש"מ נוסף ורספד מורי נמצאתי גובה של אמות ומחצה ווצי' טפח ואצבע ושליש אצבע ובחורוהו. ופי' בוכרותו ראש הגדול בעיניו. ולהשבון הוה לא היה ראש הכבש שוה לראש המזבח אלא נמוך ממנו רביע אמה והעולה לראש המזבח צריך להרחיב פסיעת של מעלה רביע אמה גובה, וקשה לי שהיא אמהה תורה לא מעלה בפעולה על מזבחה (שמות כ ג.). ורספדוהו הרשונים לא נמצא בוכרותו ולפי שאין החשבון מצומצם למדת ארבע אצבעות לטפח קאמר בוכרותו כ"ז לישב החשבון [חזקוני ע"פ כ"ב וז.]. וכו' בבתי' בשוני' לשון טעם, וע' ש"מ בסתמטות: יג) כל קרבנא לכל מנחתא (ב"מ:). יד) ה'לחם קמחין משומר את השירים וסילוקין מעל השולחן במקום קמחי' כ"ז וי' והשאר נמשק (*ש"מ): טו) עומדות. דעל מקום הור' קאי קרא רבנא וחביא כ"ז כלי' ל' דרבנא קרא את לא כחב קרא לא טו) ל' למעוטי היכל ואולם קאי' (ב"מ:). זי) האי' (ב"מ:). יי) מכולהו. ואי מכולהו בעי למיגמריה כ"י ל' ל' (ש"מ:). יא) מגיעה בבלי לקח' לל"ל (ש"מ:). יב) מורי' דרשי' קדשים (ש"מ:). יג) מורי' יאכלנה (ב"ב) לעשות עבדו צרכיו

לפניו (ש"מ:). יד) ג"ל קל' (ש"מ:)

על המזבח מן הדורים ומן הערעב משום שיתין ואי אפשר כ"י (ב"מ:). טו) לאמה. משמע שכל כבש דינו להיות כן אי"כ למד' (ש"מ:)

ח) עשר ויחורבו חושב (ש"מ:). ט) אמות גובה המזבח מולבד הקרנות שהיו אמה, דהציר וכו' לל"ל (ש"מ:). י) ושמא רבי יוסי לל"ל

לממנו (ש"מ:). יא) אמות גובה המזבח כ"ז וי' והשאר נמשק ד' אצבעות לטפח משום דבסתם

אצבעות היו הטפח ששה ופריש וכו' לל"ל (ש"מ:). יב) גמ' נמוך (צ"צ:). יג) ל' גובה יסוד (ש"מ:). יד) ס"א א"כ המזבח היה

גבוה ט' אמות פחות טפח ואדריבא לגרסת רש"י קשה מההם דנמצא כ"י (ש"מ:). טו) [ה'] הקונטרס יש ליישב דאמות כ"י לל"ל (ש"מ:).

זו) מזהב ושל משה ב' המטה לשיעור יסוד ואינן בבת ששה (שכ"ס יב"ש:). זי) ל' דלא (ש"מ:). ח) כש"מ נוסף הציר מן האוהל:

בז' כש"מ נוסף אם כן עשה הפסוק הפתח טפל לאהל אבל הבא לא הזכיר אהל בכל אלא הציר: [ח] כש"מ נוסף הציר מן האוהל:

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

בש"מ צ"ע ו' ק"י

קדשי קדשים פרק שישי זבחים

סג.

כָּל כְּבָשִׁי בְּבָשִׁים שְׁלֹשׁ אֲמוֹת רָאֵמָּה [ט]. לַמִּזְבֵּךְ (לעיל דף נח:.) כּוֹלִיָּה

מוֹצֵחַ דָּדָרוֹס קָאִי יֵשׁ מִימֵנָה עַל מוֹצֵחַ הַנֶּחֱשֵׁת לַמִּזְבֵּךְ וְגוֹבֵה עֶשֶׂר [כח]

לֹא מִשְׁכַּחַת לְכָל הַיּוֹתֵר כִּי אִם כִּי אֲמוֹת לִנְי' אֲמוֹת [כט] דַּחֲרָךְ שְׁלֹפְנֵי הַמִּשְׁכָּן חֲמֵשִׁים אֲמָה כִּי־הָ אֲמוֹת חֲזִי הַחֲלָר וְהִ' אֲמוֹת מִקּוֹס מוֹצֵחַ פֶּשַׁ

לִיָּה כִי אֲמָה עַד כּוֹתֵל דְּרוּמֵי כִי מִטִּי

כֶּכֶשׁ עַד הַכּוֹתֵל לֹא מִשְׁכַּחַת לֵאלֹמֶה

אֲלֵא שְׁמִי אֲמוֹת וְטַפַּח וְאֲכַעֵב וְשִׁלֵּשׁ

אֲכַעֵב וְהוּא לִיָּה הִילּוּךְ עַל יְדֵי הַדַּחַק

כְּדַמּוּכַח בְּשֶׁבֶת (דף ק.) וְצַעֲיִרּוּבִין (דף נח:.) בְּמַתְלָקֻט עֶשְׂרֵה מִמּוֹךְ אֲרַבֵּעַ

דַּהּוּ רִשּׁוֹת הַיַּחֲדִי וְלַמִּזְבֵּךְ דַּמּוֹצַח רַחֵב

עֶשֶׂר אֲמוֹת לֹא הוּא אֲלֵא ט"ו אֲמָה עַד

הַכּוֹתֵל וּרְצִי [ל] יוֹסִי דַּלְמַר לַעֲלִי (דף נט:.) מוֹצֵחַ גְּבוּהָ עֶשֶׂר אֲמוֹת וְרַחֵב

חֲמֵשׁ לַעֲטֵמִיָּה דַּלְמַר כּוֹלִיָּה מוֹצֵחַ

צִנְפוֹן קָאִי וְהִיא מִשְׁךְ כָּל כָּךְ לָגַד כְּפוֹן

עַד דַּמַּשְׁמִיירִי לִי"ב אֲמָה לִכְבֵּשׁ וּמִיָּה

אִי"כ לֹא הִיא כָּלָל מִן הַמוֹצֵחַ לַפְנֵי פַתַּח

הַמִּשְׁכָּן אִי מוֹצֵחַ מִשְׁךְ יוֹתֵר מִכִּי־הָ אֲמָה

דַּמַּשְׁמַחַמַּח מִשְׁכָּן הוּא כְּמוֹ בֵּית עוֹלָמִים

דַּגְמַלִי יוֹס הַכִּיפּוּרִים כִּרְיֹךְ לַפְנֵי הִ' וְלִרְצִי יִהְיֶה דַּלְמַר עֶשֶׂר רַחֲבוֹ יֵשׁ

לּוֹמַר דַּלְדִּיָּהּ שֶׁלֹּא אֲמוֹת קוֹמְתוֹ וְלֹא

יוֹתֵר דַּחֲתִינֹא לַעֲלִי (דף נט:.)

חוֹץ מִכְּבִּשּׁוֹ שֶׁל מוֹצֵחַ שְׁהִיָּה שְׁלֹשׁ

אֲמוֹת וּמַחֲצֵה אֲצַבְע וּשְׁלִישִׁי

אֲצַבְע בּוֹכְרוֹתָא [א]. וְזוֹ הִיא גִירְסַת

הַקּוֹנְטֵרֶס וּמְכוּוֹן חֲשׁוֹן לִנְי' אֲמוֹת

שֶׁל מוֹצֵחַ וּרְבּוּטֵיוֹ גּוֹרְסִים ג' אֲמוֹת

וּמַחֲצֵה וְחֲזִי טַפַּח וְאֲכַעֵב וְשִׁלֵּשׁ

אֲכַעֵב בּוֹכְרוֹתוֹ [א] וּפְרִישׁ צְקוֹנְטֵרֶס

לַחֲשֹׁבוֹן זֶה לֹא הִיא רֹאשׁ הַכֶּכֶשׁ שׁוּה

לְרֹאשׁ מוֹצֵחַ אֲלֵא נִמּוּךְ מִמּוֹן רִישֵׁי

אֲמָה לַחֲשֹׁבוֹן גּוֹבֵה ט' יֵשׁ לִכְבֵּשׁ וְיִתֵּר

מִלִּי"ב אֲמָה וְלֹא דַק צְקוֹנְטֵרֶס דַּלְזִין

גְּבוּהָ [ב] אֲלֵא חוֹמֶשׁ אֲמָה חֶסֶר מִשְׁהוּ

וְהַקֶּשֶׁה צְקוֹנְטֵרֶס הִרִי אֲמָרָה חוֹרֵה

לֹא מַעֲלֵה בַּמַּעֲשִׂוֹת עַל מוֹצֵחַי * וּמִרְכָּ

רְצִי נִתָּן מְדוּחִי דַּבְּפָרֵךְ שְׁמִי הַלֵּחֵם

(מנחות יז:.) [ט] אֲמַרְיִין דַּלְמֵה ל' [יִסְדוּ] [ב]

גּוֹבֵה צֹלֵמַה צַת חֲמֵשֶׁה [ג] וּלְפִירוֹשׁ

הַקּוֹנְטֵרֶס [שְׁלֹשָׁה] דַּלְמֵה רֹאשׁ הַכֶּכֶשׁ

גְּבוּהָ מִרְאֲשֵׁי שֶׁל מוֹצֵחַ וּמִיָּה אִין לַחוּשׁ

אִי נִמִּי לְפִירוֹשׁ הַקּוֹנְטֵרֶס [ה] אֲמוֹת

שֶׁל כֶּכֶשׁ לַפִּי אֲמוֹת שֶׁל מוֹצֵחַ [ו]:

שֶׁבֶן מְצִינּוֹ בְּסִילּוֹךְ בּוֹיִרְבִּין. וְלֹא

שִׁיךְ לַמִּימַר כֹּאן טַעַם אֲחֵר

וְלֹא [ז] יֵהֵא טַפַּל חֲמוּר מִן הַעֵיִקֵר [ח]

דַּקְדָּאִמַּח שְׁלֹשִׁים דַּלְמֵים תַּלְתָּן הַכְּמוֹץ

בַּפַּתַּח אֲהֵל מוּעֵד [ט] וְאֵם תַּחֲמַר לִ"ל

טַעמָא דְּצוּיָין אֲמַאי ס"ד לַמִּיפְסַל לַפִּי

מֵה שְׁפִירֶשׁ צְקוֹנְטֵרֶס לַעֲלִי ספ"ד (דף נד:.) מוּדֵה ר"ש בַּחֲטָאוֹת הַפִּנְיּוּת

דַּעֲבוּדָה שְׁאִין יְכוּל לְצַטֵּל מִשּׁוּם דַּלְזֹו

אוֹרֹחַ אֲרַעָא לִשְׁחוּט בַּהִיכַל דַּמַּשְׁמַע

דַּאי לֹא הִי הִיא יְכוּל לִשְׁחוּט בַּהִיכַל

אֲעַי"ג דַּחֲמַתָּה צַעֲי כְּפוֹן אִין כִּן קַמִּינָה

תַּחֲכַשׁר וִי"ל דַּסְלָקָא דַּעֲמָךְ לַפְסוֹל דַּרְדְּשִׁין [י] מִקּוֹס שְׁרַגְלֵי הַזֶּר עוֹמְדוֹת

לְהַכְשִׁיר כָּל מִקּוֹס שׁוֹר יְכוּל לַעֲמוּד דַּה"א לְפַסְלוֹי הִיכַל קֹאמִי שְׁאִין זֶר

יְכוּל לַעֲמוּד שֶׁם [יא] סְלָקָא דַּעֲמָךְ אֲמַינֵא אָף מִנְחֵה טַעוּנֵה כְּפוֹן לִכָּךְ

אֲחָא קֶרֶא דַּמַּמְקוֹס שְׁרַגְלֵי הַזֶּר עוֹמְדוֹת לְהַכְשִׁיר כָּל מִקּוֹס שׁוֹר יְכוּל

לַעֲמוּד אֲפִי דָדָרוֹס אֲנֵל אִין לַפְרֶשׁ דַּרְרֶשׁ דָּרוֹס מַטַּעַם דַּלְזִין וֹר יְכוּל

לַעֲמוּד צִנְפוֹן חֲדָא דַּלְעִיל בַּפְרָךְ ד' (דף ק.) מוֹסִיק [יב] אָף מִקּוֹס דַּרִּיקַת

רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל דַּחֲשׁוֹב כְּפוֹן וְעוֹד אֲפִי לַמִּזְבֵּךְ מִרְחַק כְּפוֹן לֹא מִתְכַּבֵּר

שִׂיָּה זֶר אֶסּוֹר צִנְפוֹן כִּנְגַד מוֹצֵחַ אֲלֵא מַדְרִבָּן מַעֲלֵה עַעֲלֵמָא:

ומקיפין

גבוה עשר המזבוח היה רחב ה' אמות וא"כ כי מטי הככש עד סתל העולה לא היה הככש [אורכן כי אם עשרים] אמה והמזבח היה גבוה ט' אמות מגלי מקום הקרנות, ולמשטין ג' אמות לאמה היה לו לככש להיות אורכן כ"ו אמות, ולרכן להיות לו הככש בדרוס כמנפילתו על געיל מייך המזבח לפניה, ואפילו להילוך איט רחוי האילן ואיט מתלקט כו', וי"ל דר' יוסי [הוא] דלמר גבשו ט' אמה [ה' ו'] יוסי לטעמיה דלמר טוליה מנחם צנפון קאלי. מיהו אחי קשה דלא נשאר מן הסלר לככש רק כ"ה אמה, וי"ל שהיה המזבח משוך לגז כפון כל כך שלף היה מן המזבח לפני אהל מועד רק כ' אמות והשאר מן הסלר כ"ו אמות לככש דהיינו ג'